

MORAŠICKÝ

OBČASNÍK č. 46

Akce pro rok 2014

I letos se budeme řídit rozpočtem obce, kde jsme naplánovali akce, které budou jedinečné a v dohledné době se neopakující, ale také akce, které se opakují pravidelně.

Z těch větších to bude **výměna vnější i vnitřní vchodové stěny** a s tím spojená **oprava schodiště do budovy ZŠ v Morašicích** (požádáno o dotaci). K tomuto naváže **oprava podlahy v chodbě** v přízemí novou dlažbou, dále ze stěn budou odstraněny staré kachlíčky z dob jídelny a stěny budou sjednoceny stejným nátěrem jako v celé budově. Při tom proběhne v přízemí **výměna všech dveří do místností** a jedny pěkné staré dveře do kotelny budou renovovány.

Před několika lety bylo započato s opravou **bývalé školy v Řikovicích**. Letos bude **dokončena oprava fasády, zateplení stropu společenské místnosti** a při tom přeložení trubky rozvodu plynu, **očištění střechy** od mechů mechanicky i chemicky. Pod školou na mostku bude dokončeno **čílko z kamenů**. Do rozpočtu letošního roku finančně spadlo i **doplnění rybníčku v Řikovicích o jíl na dno nádrže a hradítko** k přepouštění vody do rybníka. Tato akce kvůli nepříznivému počasí nebyla provedena na konci roku 2013, ale až na počátku roku 2014.

V letošním roce by rovněž po letních prázdninách měla proběhnout 1. etapa **rekonstrukce nízkého napětí** z horního konce Morašic ve směru dolů, kabely půjdou do země. Investorem bude ČEZ a.s. Obec má připravenou projektovou dokumentaci a stavební povolení na **obnovu veřejného osvětlení**, kabel VO by byl uložen jako příloha do výkopu s elektrickými rozvody. Tímto krokem bychom hodně ušetřili na výkopových pracích. Musíme doufat, že to opravdu proběhne už letos a nenastanou ze strany ČEZ nějaké komplikace. Druhá závěrečná etapa obnovy NN a VO by měla být v příštím roce.

Také je třeba, abychom připravovali „papíry“ k akcím pro další roky. Bude provedeno **zajištění části projektové dokumentace na obnovu vodovodu** v Morašicích na horním konci od Jandů č.p. 89 po dům paní Andrlové č.p. 90. Podle času a stavu finančních prostředků by letos mohla proběhnout i výměna části tohoto vodovodu. Ale buďme realisty a předpokládejme to spíš pro rok 2015. Zároveň také další věc, která se týká vody, ale vody ve vodárně. Bude připraven **pult pro dálkový dispečink**. Sice stále u toho bude potřebný člověk, ale drobné poruchy ve fungování čerpadel bude možno zjistit a odstraňovat na dálku z velína v Moravské Třebové. Kanalizace také souvisí s vodou, odvádí špinavou vodu a časem se zanáší. **Kousek kanalizace vyčistíme** jako skoro každý rok, případně provedeme i **deratizaci**.

Do rozpočtu se započítávají i peníze za **náhradu ukradených svodů** na zdravotním středisku. Z dalších akcí jsme se v loňském roce rozhodli pro **spolufinancování opravy kabin na hřišti v Morašicích**, pokud bude získána dotace.

Součástí obecního rozpočtu jsou i rozpočty na **provozní náklady ZŠ a MŠ**. Pro základní školu budeme mimo jiné z obecních peněz realizovat ve školní zahradě **přístřešek exteriérové výuky**. Přístřešek bude v těsné blízkosti objektu občerstvení na hřišti, směřován do školní zahrady.

Další akce jsou už menší i s menšími finančními požadavky. Jedná se například o **nákup knih** do obecní knihovny, **příspěvek na výměnný fond** do Svitav, poté si pravidelně obměňujeme knihy několikrát ročně z knihovny z Litomyšle. Dále proběhnou nutné **výspravy silnic** po zimě (požádáno o dotaci v rámci Mikroregionu Litomyšlsko - Desinka). V zahradě MŠ dojde k obnově **2 herních prvků** (požádáno o dotaci v rámci Mikroregionu Litomyšlsko), které jsou již bezpečnostně nevyhovující –

shnilá vrtidla tukan a koníček. V tomto roce již musíme nechat pro budovu ZŠ zhotovit **energetický štítek**, abychom dostali zákonům. A pravděpodobně letos dojde již na **uzavření garáže** vraty na sběrném dvoře.

A pak do rozpočtu obce spadají další **pravidelně každoročně se opakující položky**: sekání trávy, úklid silnic a chodníků, úklid sněhu (většinou napadne ☺), prořez stromů, příspěvky do Mikroregionu, vyvážení odpadu, svícení veřejným osvětlením, revize všeho obecního: staveb, elektrozařízení včetně veřejného osvětlení, hromosvodů, hasících přístrojů, hydrantů, komínů, plynovodů a plynových spotřebičů, expanzních nádob, revize a technické kontroly nářadí a techniky atd. Dále příspěvky organizacím na akce i běžný provoz, na služby DD a dalším sociálním službám, na opravu památek (církev na kostel a faru), výlety pro důchodce, provoz knihovny, stavebníkům na nové sítě atd. Patří sem pro zajímavost i opatrování psa v útulku, který je odchycen jako potulující se. Zde pak náklady jsou ve výši 90,- Kč za den.

Mgr. Hana Štěpánová, starostka Morašic

Třídít plasty, papír a sklo umíme.... Jak ale naložit s ostatními odpady?

Mimo komodit, které lze třídít do barevných kontejnerů, vznikají v domácnostech i jiné druhy odpadů. Jedná se o materiál a odpad, který lze buď dále zpracovávat jako druhotnou surovinu, nebo je nutné jej odstranit podle platné legislativy a šetrně vůči životnímu prostředí. Místem určeným pro shromažďování vytríděných a nebezpečných složek komunálního odpadu je sběrný dvůr.

Každá obec s více než 2 000 obyvateli by měla na svém území zřídit sběrný dvůr, kam by mohli obyvatelé v průběhu roku odvézt odpady, které nepatří nebo se nevejdou do běžných kontejnerů určených pro sběr tříděného odpadu. Menší obce se mohou spojit a vybudovat jeden centrální sběrný dvůr pro více obcí, nebo zajišťovat sběr velkoobjemového a dalšího odpadu prostřednictvím mobilního svozu. Ve městech jsou provozovateli sběrných dvorů většinou firmy, technické služby, případně jiné subjekty. V malých obcích vesnického charakteru, které v ČR tvoří přibližně 80 % ze všech obcí, je provozovatelem sběrného dvora většinou sama obec. Na území Pardubického kraje je provozováno celkem 56 těchto zařízení.

Sběrné dvory jsou určeny pouze pro obyvatele daného města nebo obce, protože obec hraří náklady spojené s odstraňováním odpadů přijatých na sběrný dvůr. Občané proto mohou v průběhu celého roku zdarma (po předložení platného občanského průkazu s místem trvalého bydliště v místě lokalizace sběrného dvora) odložit vytríděný odpad do celkového objemu 200 kg od občana za týden. Výjimku mohou tvořit pneumatiky nebo větší množství odevzdané stavební suti. Každý sběrný dvůr si může stanovit podmínky, za kterých bude daný odpad přijímat.

Nejčastěji slouží sběrné dvory k odkládání objemného odpadu jako je starý nábytek, koberce, umyvadla, linolea a kuchyňské linky. V rámci sběru je ve sběrných dvorech také realizován zpětný odběr nefunkčních a vyřazených elektrozařízení. Patří mezi ně lednice, pračky, rádia, televize, počítače, mobilní telefony, malé spotřebiče v domácnosti nebo domácí nářadí. Na sběrný dvůr náleží i nebezpečné odpady, které v případě nezodpovědného a neodborného nakládání mohou ohrozit naše zdraví, zdraví zvířat nebo životní prostředí. Nebezpečnými odpady jsou zejména některé barvy, laky, rozpouštědla, domácí chemie, minerální oleje a tuky, ropné látky, ale také obaly jimi znečištěné.

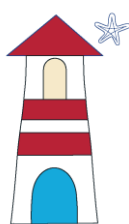
A jak by měl takový sběrný dvůr vypadat? Každý sběrný dvůr disponuje zvláštními kontejnery na jednotlivé druhy odpadů, je oplocený a musí mít zpevněnou plochu. Sběrný dvůr musí zajišťovat proškolená obsluha, která ví, co a kam uložit.

Konkrétní informace o možnosti odkládání odpadů lze získat na obecním či městském úřadě, případně u vstupu do sběrného dvora.

Text převzat od *Petra Smutse, RRA PK*

klub pro
malé námořníky
a jejich rodiče

MAJÁK

v budově OÚ v Morašicích

úterý 9-11 hodin

hrátky pro nejmenší

čtvrtek 16-18 hodin

výtvarná dílna

Vstupné dopoledne 10,- Kč, odpoledne 30,- Kč
Kontaktní osoba: Dana Krejsová tel.: 724234824

Bačkůrky s sebou.
krejsova.d@seznam.cz

Ze života obce

- **Do kontejneru na textil** firmy REVENGE, a.s. (u Jednoty v Morašicích) bylo dosud do konce roku 2013 umístěno 486 kg textilu. Masarykova základní škola uskutečnila koncem roku 2013 humanitární sbírku oděvů pro Sýrii, vybrali 23 pytlů ošacení. Patří jim za to poděkování.
- **V Tříkrálové sbírce** bylo v naší obci vybráno celkem 17.572,- Kč.
- 14. 1. 2014 v podvečerních hodinách bylo zjištěno, že **na budově zdravotního střediska byly zcizeny všechny měděné svody**. Případ řeší Policie ČR a krádež byla poté nahlášena České pojišťovně. Měděné svody byly nahrazeny novým materiálem – hnědým probarveným hliníkem, jehož pořízení bylo levnější a nebude tak lákat zloděje.
- Ze strany Pardubického kraje byly provedeny **drobné úpravy v jízdnicích řádech**, které začaly platit od 3. 3. 2014. Jedná se o drobné chyby, které byly objeveny až v průběhu realizace. Při té příležitosti byla naší obcí iniciována malá změna v odpoledním spoji ve směru do Litomyšle na základě žádosti říkovické občanky. Změna byla akceptována.
- V rámci Mikroregionu Litomyšlsko - Desinka bude naše obec žádat o **dotaci na zakoupení dalších kontejnerů na recyklovatelné suroviny**. Jedná se o tři modré na papír: z toho jeden do Lažan a dva do Řikovic.
- **Skupina maminek** z Morašic pod vedením Dany Krejsové se chce scházet s dalšími maminkami (případně tatínky) a s jejich předškolními dětmi. Budou se setkávat v nebytových prostorách obecního úřadu v místnosti po bývalé spořitelně. ZO odsouhlasilo, že to bude na zkoušku jednoho roku vypůjčeno = zdarma. Paní Dana Krejsová ponese odpovědnost za svěřené klíče a kód k zabezpečovacímu zařízení, dále bude ručit za požární bezpečnost a bezpečnost práce. Místnost je prozatím vybavena nábytkem z vlastních volných zdrojů obce, z MŠ apod. Pozvánku naleznete zde v Občasníku.
- Firma SouthOil s.r.o., která i v naší lokalitě chtěla provádět **průzkumné vrty na přítomnost břídlíčných plynů**, obdržela už v létě 2013 zamítavé stanovisko k žádosti o povolení. Ale odvolali se a podali takzvaný rozklad. Ministerstvo na začátku roku 2014 jejich žádost definitivně zamítlo. K této akci jsme vloni podepisovali na obci petici. Náš nesouhlas s vrtáním do země a s možností poničení zdrojů vody měl úspěch a přispěli jsme názorem k správnému a rozumnému rozhodnutí nadřízených orgánů. Vrtat se nebude.
- **Před přípravou PD k obnově části vodovodu v Morašicích** na horním konci od Jandů č.p. 89 po dům paní Andrlové č.p. 90 budou osloveni obyvatelé této části Morašic a budou vyzváni, aby si při výměně hlavníku vodovodu provedli obnovu domovní přípojky. Pokud si vykopou přívod ke svému domu na vlastní náklady, dostanou vedení od obce zdarma. Ti, kteří bydlí na druhé straně silnice, budou svépomocně vykopávat stejnou část jako sousedé odnaproti. Obec průtlak pod silnicí zaplatí. Pokud se někdo z obyvatel nebude k obnově své přípojky chtít přidat, bude mu připojena stávající stará přípojka. Jestliže mu ale v budoucnu stará přípojka praskne, bude si již opravu přípojky v plném rozsahu hradit sám.
- Zastupitelstvo obce odsouhlasilo **Smlouvu o nájmu plynárenského zařízení**. Jedná se o pokračování pronájmu plynovodu v Lažanech a Řikovicích, který byl již v roce 2013 nabídnut k prodeji. Pro nedostatek finančních prostředků nájemce RWE GasNet, s.r.o. se koupě prozatím neuskutečnila. **Prodej** bude letos znovu dopisem vyvolán.
- **Čistírna odpadních vod ve Vidlaté Seči**: ČIŽP udělila pokutu 50.000,- Kč obci Vidlatá Seč za znečišťování okolí ČOV a další splavování nečistot směrem do katastru Morašice u Litomyšle až do potoka Fiala. V letošním roce by měly být Obcí Vidlatá Seč provedeny kroky k nápravě stavu.
- Na základě názoru jednoho občana o umístění značek s upozorněním **o přednosti zprava při vjezdu na sídliště za Rychtou** o tomto zastupitelstvo jednalo. ZO rozhodlo, že značky nebudeme instalovat, ale budou na silnici zakresleny bílé čáry, značící hranice silnic, které upozorní řidiče na přednost jízdy zprava.
- Naši obec oslovila Soukromá střední odborná škola, Trading centre, s.r.o. Litomyšl s tím, že připravují projekt, který je zaměřený **na podporu dalšího vzdělávání** u ekonomicky aktivního obyvatelstva 18 – 64 let v obcích do 2000 obyvatel. Jednotlivá témata by byla 4-8 vyučovacích hodin a probíhala by přímo v naší obci. Veškeré vzdělávání by bylo zdarma. Starostka informovala zastupitele, že předběžně naši obec do projektu přihlásila s tím, že nezaručila škole Trading centre, s.r.o. Litomyšl dostatečný zájem ze strany obyvatel. Pokud na projekt budou školou získány peníze, budou naši občané vyrozuměni a pozváni rozhlasem a v Občasníku.
- Zastupitelstvo jednalo **o nové sezóně provozu víceúčelového hřiště v Morašicích**. Na obecních webových stránkách (www.morasice.cz) je umístěna tabulka k zaznamenávání termínů využití hřiště. Prozatím je hřiště určeno především pro obyvatele obce Morašice, ne pro cizí, vstupné se od domácích nevybírání. Tenisová síť bude umístěna na hřišti na celou sezónu, v případě potřeby bude uklizena. Ostatní síť se budou dávat podle potřeby a

zase uklízet do domečku. Klíče od domečku má ZŠ, Milan Říha a TJ Sokol. Další podrobnosti budou upřesněny podle okolností provozu v průběhu doby a hlavně podle zkušeností, které se ukáží až časem.

- Pokud vám není lhostejný **osud Ukrajiny**, můžete přispět na transparentní konto Člověka v tísní, číslo: 2000537915/2010, které je věnováno Ukrajinské iniciativě v ČR a Ukrajinské tradici.
- V neděli 23. 3. 2014 se konalo v rámci Mikroregionu Litomyšlsko – Desinka, jehož jsme členem, **setkání seniorů v Lubné**. Bylo tam 29 našich občanů.
- **Vítání dětí** se uskuteční 11. dubna 2014, budou čtyři. Václav Dvořák z Litomyšle, Lukáš Tichý z Morašic, Zora Jokešová z Morašic, Ema Hudečková z Morašic. Všem miminkům přejeme hodně zdraví a štěstí v životě.

-HŠ-

Spolek přátel Růžového paloučku v Újezdci pořádá přednášku s besedou

NAŠI PŘEDKOVÉ V I. SVĚTOVÉ VÁLCE

Promluví Mgr. Tomáš Kykal, historik Vojenského historického ústavu Praha.
Beseda se koná u příležitosti 100. výročí vzniku I. světové války

4. dubna 2014 v 19:30 hodin na sále Rychty v Morašicích

Toulky morašickou minulostí

Na svých toulkách minulostí se můžeme začíst do zápisů z kroniky, kterou psal pan farář Horský z let 1846 – 48 a porovnávat je se současností. V zápise je uvedeno:

Morašická farní kolatura (= farní obvod) v sobě obsahuje 8 obcí a sice Morašice jako střed kolatury, kde se nachází kostel a farní škola, dále Újezdec, Lažany, Makov, kde je filiální kostel a škola, která oratorně patří k Morašicím, ale pod politickou správou patří k poličskému panství, dále Malé Sedliště, Nová Sídla, Podchlumec (dnes Luka) a Tržek. Vše k zámku litomyšlského panství. Celá kolatura tvoří ovál, jehož délka z Makova do Tržku je 7/4 hodiny a šířka z Újezdce do Lažan obnáší 3/4 hodiny pěší chůze. (Turisté zde mají možnost porovnat své schopnosti s minulými chodci.)

Na východě kolatura hraničí s Litomyšlskem, na jihu s Dolním Újezdem a na západě s Novohradskem. Celá kolatura s výjimkou obcí Tržek a Podchlumec, které se nachází v údolí, leží na náhorní planině táhnoucí se až k vesnici Vysoká, kde z důvodu vyšší polohy, vládne poměrně nevlídné počasí. Dvě řeky, jedna z Litomyšle, která přitéká z blízké Trstěnice, je Loučná (pravděpodobně znamená tekoucí v loukách) a druhá z Osika, která nese jméno Desinka. Tyto zavodňují z obou stran území Tržku a spojují se v blízkosti Podchlumeckého mlýna v jedinou řeku, která nese jméno Loučná. Ta se u Sezemic vlévá do Labe. Tyto dvě řeky způsobují obyčejně na jaře významné škody, a když sníh z okolních vrchovin směrem na Poličku, které jsou většinou zalesněny, rychle roztaje, nebo následkem jarních dešťů se prudce rozpustí, pak velký rozzuřený proud strhne vše do řeky. Také při prudkých bouřkách v létě běsní jedna nebo druhá řeka významně jako v letošním roce, kdy zrovna řeka Desinka před sklizní sena následkem průtrže mračen se zvedla tak, že skoro usušené seno strhla do proudu a zbytek trávy byl tak zablácený, že nebyl k ničemu a byl dán do hnoje.

Přes Morašice teče potok, který je u Tržku přebírán Desinkou. Obyvatelé tento potok pojmenovali Fialová voda. Tento, i když se na jaře často rozvodní, nebo když v létě nastanou prudké deště v době, kdy se sklízí seno, nepůsobí nikdy ani malé škody.

Počasí. Poněvadž kolatura leží, jak již bylo zmíněno, vysoko, je i počasí poměrně nevlídné v zimě a udrží se tak většinou až do května. Celkově je počasí dost proměnlivé. Větry jsou obyčejně severozápadní, někdy také severovýchodní. Severozápadní vítr má obyčejně strašnou sílu, takže může často odkrýt i střechy budov, může trvat více dnů a je doprovázen mokrým počasím. Také drsné počasí, které se na jaře udržuje až přes polovinu května (vida zmrzlí chlapi) nemálo škodí výnosům úrody na polích i v sadech. Před několika roky, právě v době když kvetly obiloviny, vydatně přšelo celý týden, což způsobilo, že klasy zůstaly z poloviny prázdné.

Jak vidíme, extrémní projevy počasí uměly potrápít naše předky před 168 lety stejně jako nás.

Pro Občasník připravila Bohumila Trávníčková

